

Integracyjny Kurs Języka Polskiego i kursy języka ukraińskiego w Jagiellońskim Centrum Językowym

Przyjechali z Łucka, Kijowa, Zaporozża, Irpienia, Krzywego Rogu i innych ukraińskich miejscowości. Ci, którzy zamieszkali w Krakowie, mogą uczestniczyć w kursach prowadzonych w Jagiellońskim Centrum Językowym przy ul. Ingardena, jeżeli tylko zdążyli na czas uzyskać wiadomość o kolejnej powstającej grupie. Jeśli zabrakło miejsc, mogli zapisać się na długą listę oczekujących na kolejne edycje. Dla wielu zainteresowanych najlepszym rozwiązaniem jest jednak zapisanie się do grupy zdalnej, w której nie ma limitu przyjęć.

KURS ZDALNY

Reakcja osób nauczających w Jagiellońskim Centrum Językowym była błyskawiczna. Koncepcję i program kursu zdalnego stworzyła, jeszcze pod koniec lutego 2022 roku, starsza wykładowczyni języka niemieckiego Irena Szpuler-Dirak wraz ze studentami uczestniczącymi na co

Fot. Anna Wojnar

Gości z Ukrainy powitali, od lewej, konsul generalny Ukrainy w Krakowie Wacław Wojnarowski, prorektor UJ prof. Armen Edigarian, dyrektor JCJ Dominika Stopa, zastępca dyrektora JCJ Jolanta Krzyształowska, dyrektor JUTW Ewa Piłat, dyrektor Małopolskiego Oddziału PCK Małgorzata Pyka

dzień w kursach językowych JCJ. Inspirację zaczerpnęła z kursów języka polskiego, które zespół języka niemieckiego JCJ

prowadzi od lat dla studentów Erasmusa z partnerskiej uczelni niemieckiej w Cottbus-Senftenberg.

Wraz z koleżankami z innych zespołów językowych stworzyła zestawy lekcji na potrzeby jedynej w swoim rodzaju programu: Integracyjnego Kursu Języka Polskiego, który po ogłoszeniu na stronie i w mediach społecznościowych JCJ rozpoczął się 21 marca 2022. Zajęcia odbywają się w aplikacji MS Teams, w cyklu trzytygodniowym, o godzinie ósmej rano, codziennie z inną osobą prowadzącą. Powstał zgrany zespół, którego członkowie na bieżąco omawiają zajęcia i czerpią wzajemnie ze swoich doświadczeń. Nie chodzi wyłącznie o wskazywanie studentom, jak nauczać języka, ale również o wymianę doświadczeń osób skupionych na jednym celu: skutecznym niesieniu pomocy. Jak sama nazwa wskazuje, nie jest to tylko kurs języka polskiego jako obcego, ale również nauka poruszania się w nowej rzeczywistości, podstawowej znajomości miejsc, instytucji, zasad,

Uczestnicy spotkania w holu budynku przy ul. Ingardena 3

przepisów i praktycznych rozwiązań – bezcenny w nowej, narzuconej przez wojnę sytuacji. Pod warstwą praktyczną znajdują się treści trudniej uchwytne, imponderabilia: kultura, przyjaźń, wspólnota, które są niezbędne do „budowania mostów” – co podkreśla twórczyni kursu. Forma zdalna umożliwia dostęp osobom spoza Krakowa, a nawet z całej Polski, a liczba słuchaczy, która w rekordowym dniu przekroczyła 80 osób, świadczy nie tylko o dużych potrzebach, lecz również o ogromnej popularności kursu.

KURS STACJONARNY

Od pierwszych dni marca 2022 roku zaczęli zgłaszać się kolejni lektorzy i lektorki JCJ oraz zaprzyjaźnieni nauczyciele, chętni, by prowadzić kursy stacjonarne. W sumie osiem osób zobowiązało się poprowadzić 30-godzinne programy zajęć, a po ich zakończeniu rozpocząć kolejne. Założenia i program kursów są zbieżne z programem kursu zdalnego, a – dodatkowo – spotkanie z uczestnikami w sali, w grupie kilkunastoosobowej, daje więcej możliwości indywidualizacji treści i dostosowania tematyki do potrzeb słuchaczy. Zajęcia są również okazją do nawiązywania znajomości, wymiany informacji i skorzystania z poczęstunku, ponieważ podczas każdego zajęcia uczestniczki i uczestnicy otrzymują zestaw żywnościowy sponsorowany przez World Central Kitchen.

BYĆ LEKTOREM WE WŁASNYM KRAJU, CZYLI SŁOWA WAŻĄ

Lektorki i lektorzy, pytani o informacje i refleksje, jakie nasuwają im się po przeprowadzeniu części kursu, zwracają uwagę na podobne kwestie. Po pierwsze, jak napisała jedna z prowadzących kurs, łacinniczka, *docendo discimus* – nauczając, uczymy się sami. Nauka w tym przypadku przebiega na kilku płaszczyznach równocześnie, ponieważ nawet będąc rodzimym użytkownikiem języka i znając

Tradycyjny świąteczny poczęstunek

warsztat jego uczenia, każdy lektor zdenerza się z zawiłościami nauczania języka polskiego jako obcego. Ponadto ukraiński i rosyjski to często jedyne języki, którymi władają kursanci, można więc samemu wiele się nauczyć. Wypracowanie sposo-

bów porozumiewania się ze słuchaczami, z których niektórzy nie znają nawet łacińskiego alfabetu, jest na pewno nowym, fascynującym wyzwaniem.

Po drugie, wszyscy prowadzący mają przekonanie o wyjątkowym znaczeniu tych

Konsul generalny Ukrainy w Krakowie Wiczesław Wojnarowski podczas rozmowy z uchodźczyniami

Osoby pracujące wolontaryjnie i nieodpłatnie przy nauczaniu języka polskiego:

– prowadzący i asystenci kursu zdalnego: mgr Irena Szpuler-Dirak, mgr Małgorzata Kręcioch, Emilia Jaworska – studentka polonistyki, Valeriia Tushkova – studentka ekonomii, Marian Vasyletskiy – student zarządzania, Jan Gwóźdź – student prawa, Mykhailo Fedorovskiy – student ekonomii, Sofia Zadorozhna

– współautorki materiałów: mgr Irena Szpuler-Dirak, mgr Małgorzata Grabania-Mukerji, mgr Małgorzata Stapińska, mgr Dominika Stopa, mgr Olga Mykhailovich, asystentka i tłumaczka

– prowadzący kursy stacjonarne: dr hab. Krzysztof Pawłowski, dr Dorota Czerska-Andrzejewska, dr Jakub Kuciak, mgr Joanna Klimek (UR), mgr Barbara Nowakowska, mgr Andrzej Kowalunas, mgr Małgorzata Stapińska, mgr Ewa Śnieżewska

Wspólne zdobienie pisanek

kursów, podkreślając ogromną motywację, dyscyplinę i samozaparcie uczestników. Dodatkowo cenne są wyraźnie wymierny skutek tych działań, za które (co zwykle rzadkie) zapłatą jest wdzięczny uśmiech, i realna pomoc osobom potrzebującym, dla których każda lekcja i każdy dzień nauki stanowią nieocenione wsparcie.

Z wypowiedzi lektorek i lektorów wyłania się obraz osób, które biorą udział w kursach (około 140 osób w kursach stacjonarnych i około 80 w kursie zdalnym). To „uczestniczki”, „słuchaczki”, „kursantki”, głównie kobiety, często matki i córki. Mężczyzn jest niewiele, są albo bardzo młodzi, najczęściej nastoletni, albo w po-

deszłym wieku. To takie nowe, wojenne ujęcie zasady „uczenia się przez całe życie”.

Ważne są też słowa, jakimi uczący opisują uczestniczki kursów. Najczęściej to *goście z Ukrainy* – i to mówi więcej o określających niż o określanych. Lektorzy wiedzą też, że z *tematem „rodzina” trzeba delikatnie*. I jeszcze *panie bardzo wyciszone*, jak określiła je jedna z osób. Znając temat tej ciszy, jesteśmy z nimi całym sercem.

KURSY JĘZYKA UKRAIŃSKIEGO

Na ofercie kursów języka polskiego nie poprzestaliśmy. Udało nam się za-

trudnić nauczycielkę języka angielskiego i tłumaczkę języka polskiego, Olę Mykhajlovich, która prowadzi kursy języka ukraińskiego dla Polaków. Pierwsze były studentki pedagogiki, które zgłosiły się z prośbą o stworzenie dla nich kursu języka ukraińskiego. Ten lektorat trwa już kilka tygodni. Potem zaoferowaliśmy kursy języka ukraińskiego grupie zawodowej, która w stopniu większym niż inne musi być gotowa na porozumiewanie się w tym języku, zwłaszcza z dziećmi – polskim nauczycielom szkół i przedszkoli. We współpracy z Wydziałem Edukacji Urzędu Miasta Krakowa oraz Specjalistyczną Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną dla Dzieci z Niepowodzeniami Edukacyjnymi w Krakowie udało się zorganizować kursy, finansowane przez Urząd Miasta Krakowa. Działają już cztery grupy, w tym dwie zdalne, i niewykluczone, że powstaną kolejne.

Docendo discimus. Pozytywne skutki wojny nie istnieją. Jeśli jednak zaliczyć do efektów wojny to, że w ciągu jednego miesiąca w Jagiellońskim Centrum Językowym zaczęliśmy uczyć jednocześnie języka ukraińskiego i polskiego, to takie skutki akceptować będziemy tak długo, jak będzie trzeba.

22 kwietnia 2022 odbyło się wielkonoce spotkanie świąteczne dla naszych ukraińskich słuchaczek, słuchaczy i ich rodzin. Gośćmi byli: konsul generalny Ukrainy w Krakowie Wacław Wojnarowski, prorektor UJ ds. dydaktyki prof. Armen Edigarian, dyrektor małopolskiego Oddziału PCK Małgorzata Pyka oraz przedstawicielka Urzędu Miasta Krakowa Antonina Białek. Poczęstunek oraz paczki podarunkowe ufundował PCK.

W trakcie spotkania padło wiele ważnych słów. Konsul generalny Ukrainy podziękował za zaangażowanie środowiska akademickiego UJ w pomoc osobom przybyłym z Ukrainy i podkreślił znaczenie życzliwości, z którą spotykają się przebywający w Polsce uchodźcy. Prorektor prof. Armen Edigarian wyraził słowa wsparcia i życzył gościom spokojnych Świąt Wielkanocnych. Spotkanie wzruszyło zebranych, dla których konieczność spędzenia Wielkiego Piątku i świąt poza domem i własnym krajem nie była łatwa. Wszystkim naszym ukraińskim gościom życzyliśmy spokojnych świąt oraz tego, by mogli spędzić kolejne święta we własnym domu.

W świątecznej atmosferze czas szybko mija

Fot. Anna Wojnar

Dominika Stopa
Jagiellońskie Centrum Językowe